

**VERSLAG VAN DE VERGADERING VAN DE ADVIESCOMMISSIE
D.D. 12 MAART 2013**

Sociale leefomgeving (Maatschappelijke voorzieningen)

**THEMABESPREKING NAAR AANLEIDING VAN MOTIE VRIJWILLIGERS EN
PROFESSIONALS**

Voorzitter: de heer Lagendijk
Secretaris: de heer Vooren
Wethouder: mevrouw Reynvaan
Verslag: Erna Verveer, Getikt! af audio

Aanwezig:
Mevrouw Kruger
Mevrouw Sniijders
De heer Van der Kruijff
Mevrouw Bonnema
De heer Van Antwerpen
Mevrouw Nijhof
De heer Goos
De heer Safranti
Mevrouw Catsburg
Mevrouw Vliegenthart
Mevrouw Hovius

Inspreker: Mevrouw Margriet ten Hove, directeur Vluchtelingenwerk Zuidvleugel
Gasten: Mevrouw Lonneke van Noije en de heer Jedid-Jah Jonker, Sociaal Cultureel Planbureau.

De **voorzitter** opent de vergadering. De motie is ingediend door de fractie van het CDA en gaat over een belangrijke trend in de politieke discussie. Er wordt steeds meer gekeken naar de eigen verantwoordelijkheid van mensen, de zogeheten eigen kracht van de samenleving. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om de positie van vrijwilligers ten opzichte van professionals en de kwaliteit van de dienstverlening die je wilt garanderen. Er is een rapport verschenen met de titel "Een beroep op de burger: minder verzorgingsstaat en meer eigen verantwoordelijkheid".

Mevrouw **ten Hove** vertelt een en ander over de taken van Vluchtelingenwerk, de vrijwilligers, de taalcoaches en de professionals. In Dordrecht zijn 40 vrijwilligers actief en ongeveer 50 taalcoaches. Er is een onderzoek gedaan. 36% van de vrijwilligers is man, 64% is vrouw, de gemiddelde leeftijd is 57 jaar. De gemiddelde tevredenheid is 7,2 en de mensen vinden het werk wat ze doen heel belangrijk voor hun persoonlijke ontwikkeling. Ze zijn ook zeer gemotiveerd en kiezen voor Vluchtelingenwerk vanwege het contact met de vluchtelingen, waar ze graag iets voor doen. Voor de jongere vrijwilligers is het ook wel het werken aan de persoonlijke ontwikkeling en extra werkervaring opdoen. Onder de jongere vrijwilligers is een grote doorstroming naar betaald werk. Vrijwilligers begrijpen heel goed dat een verschuiving van taken noodzakelijk is en zien ook wel een voordeel; er is dan minder ongelijkheid als het gaat om waardering en beloning, maar er zijn ook risico's. Ze zijn bang dat er taken komen te vervallen, dat er een minder duidelijke lijn is in de organisatie, dat de continuïteit in het geding is. Vrijwilligers zijn vrijblijvender; oudere vrijwilligers gaan vaak lang op vakantie en als vrijwilliger heb je natuurlijk minder verplichtingen. De vrees is dat daardoor afspraken niet worden nagekomen of dat er geen aanspreekpunt is, waardoor het gevaar van kwaliteitsverlies of verlies van kennis ontstaat. Vrijwilligers zijn graag bereid om taken over te nemen, maar dan vooral op het vlak van begeleiding van anderen; die bereidheid is er niet als het gaat om deskundigheidbevordering en externe contacten.

Kijk dus naar wat de vrijwilligers belangrijk vinden, wat ze aankunnen en wat bij hun mogelijkheden past. Laat andere zaken bij professionals, zeker als het gaat om verantwoording bij opdrachtgevers. Net als de gemeente is ze van mening dat maatwerk nodig is, dat nabijheid belangrijk is. Vluchtelingenwerk hecht aan lokale bereikbaarheid, drempelloze toegang en vertrouwen in eigen kracht. Vrijwilligers krijgen heel veel zelfvertrouwen door het werk dat zij doen; dat geldt ook voor vluchtelingen. Verder participeren naar vermogen; er zijn ook vluchtelingen die vrijwilliger zijn. In 2007 en in 2009 zijn saneringen doorgevoerd en inmiddels kun je wel spreken van een minimum aan professionele krachten. Het zal dus heel moeilijk worden om nog verder terug te gaan.

De **voorzitter** dankt mevrouw Ten Hove voor haar presentatie.

De heer **Jonker** geeft samen met mevrouw **de Nooijer** een presentatie.

Er is verschil in de wijze waarop de overheid naar de zorg kijkt en waarop de burger naar de zorg kijkt. Zo vinden burgers dat het vooral een taak van de overheid is om ook te zorgen voor uitwonende familieleden, terwijl de overheid wil dat de burgers die taken steeds meer naar zich toe gaan trekken. Er is wel enig draagvlak voor, maar daar zitten duidelijk grenzen aan. Er is echt een inspanning voor nodig om dat te realiseren, zo blijkt uit het onderzoek.

De heer **Van der Kruijff** vraagt of ook is gevraagd of de burger bereid is daar meer belasting voor te gaan betalen.

De heer **Jonker** antwoordt dat mensen blijken te onderschatten hoeveel geld er naar zorg gaat en te overschatten hoeveel geld er naar cultuur gaat of naar ontwikkelingssamenwerking, waar ze het weg zouden willen halen ten gunste van de zorg. Ze hebben geen goed beeld van de verhoudingen.

Mevrouw **Bonnema** vraagt of ook is onderzocht wat mensen nodig hebben om voor elkaar te zorgen, er van uitgaande dat de overheid zou stoppen met het verlenen van zorg.

De heer **Jonker** antwoordt dat dat niet zijn expertise is. De ervaring van Buurtzorg laat zien dat netwerken rond personen geactiveerd kunnen worden om zorg te bieden. Als dat netwerk aan de slag gaat, kan de professional terugtreden. Hij vindt dat zelf een interessante ontwikkeling.

De heer **Van Antwerpen** vraagt of is gevraagd naar de mate waarin mensen voor een deel bereid zouden zijn om zorg te gaan verlenen.

Deze vraag wordt later beantwoord.

De heer **Jonker** vervolgt de presentatie met Jeugdzorg.

Mevrouw **de Nooijer** vervolgt met sociale veiligheid.

De heer **Van der Kruijff** vraagt of aangegeven kan worden op welke manier de burgers werden aangesproken op hun burgerzin en of dit effectief was of minder effectief.

Mevrouw **De Nooijer** antwoordt dat dat divers is; er is op rijksniveau gekeken. Lokaal gebeurt er zoveel dat je dat niet allemaal in kaart kunt brengen, maar het is wel bekend van meer landelijke instrumenten zoals Burgernet. Ook de vrijwillige Politie wint enorm aan populariteit. Het hangt af van de voorwaarden; als de burger niet vindt dat er in zijn buurt veel criminaliteit is, dan zal hij zich niet aanmelden voor een buurtwacht. Het eigenbelang, het risico en het praktische instrument dat een burger in handen krijgt bepalen het succes.

Mevrouw **Kruger** mist een stukje over het eigen gedrag van de burger, bijvoorbeeld respect tonen op de voetbalvelden.

Mevrouw **De Nooijer** antwoordt dat het grootste nationale probleem volgens de burgers de normen en waarden, de omgangsvormen in het land zijn. Tachtig procent vindt dat een burger een medeburger hoort aan te spreken op onfatsoenlijk gedrag; zestig procent accepteert het ook als hij zelf wordt aangesproken. Mensen zien het probleem dus vaker

bij de ander dan bij zichzelf. Er is niet onderzocht hoeveel mensen daadwerkelijk een ander aanspreken. Ze geven aan dat ze wel wat zouden willen doen als ze zeker wisten dat ze op de steun van de politie zouden kunnen rekenen, en zijn bang om zelf als dader gezien te worden.

De heer **Safranti** vraagt naar de buurtvaders.

Mevrouw **de Nooijer** antwoordt dat veel gemeenten het initiatief hebben opgepikt na de start in Amsterdam. Er zijn geen harde effecten bekend, maar in de beleving van de betrokkenen wordt het als positief ervaren: door de jongeren, de omwonenden en de professionals. Er wordt meer met elkaar gesproken en men voelt zich er goed bij, maar je kunt niet zeggen dat de criminaliteit of de overlast daardoor naar beneden gaan. Leefbaarheid kreeg vooral vorm door burgers achteraf naar hun mening te vragen over het beleid: de eerste generatie. In de jaren '90 werden burgers uitgenodigd om in een vroeger stadium mee te praten en mee te beslissen: de tweede generatie. Het recente streven is dat de burger zelf bepaalt waar behoefte aan is en idealiter ook zelf de plannen uitvoert. De gemeente stimuleert en faciliteert; dat is het ideaalbeeld, maar de gemeente moet wel een heel stevige motor zijn.

Mevrouw **Hovius** merkt op dat de motivatie van de jeugd achteruit gaat en vraagt of de oorzaak bekend is.

Dat is niet het geval. De ouders zijn als enige wat meer gemotiveerd geworden om bij te dragen aan de leefbaarheid.

Conclusies:

De landelijke cijfers geven aan dat 25% van de mensen zegt zich actief in te zetten voor een kwestie van lokaal belang en dat was in 2000 ook al zo. Het idee achter de zogeheten derde generatie is om de kloof te dichten tussen burger en bestuur; daar lijkt ook geen sprake van te zijn, want sinds 2002 is het aantal mensen dat contact heeft gezocht met een politicus of ambtenaar gehalveerd. Daar spreekt dus niet veel optimisme uit. Wel is een aantal mensen via social media actief in politieke discussies en dat wordt ook onder burgerparticipatie verstaan.

Voorwaarden:

De gemeente wil de burgers mobiliseren door de burgers uit te nodigen, danwel door zichzelf terug te trekken. Volgens burgers zou de eerste strategie hen meer motiveren; dat zeggen ze althans. Voor de burger is het idee belangrijk dat ze meer invloed krijgen, nog meer dan een potje met geld.

Er zijn 33 sectoren bekeken, waarvan er vanavond 4 zijn gepresenteerd. In 24 sectoren is de eigen verantwoordelijkheid gegroeid. De overheid legt het gewenste gedrag van de burger vast en vraagt de burger vervolgens om dat zelf te realiseren. De overheid houdt toezicht en grijpt in als het mis dreigt te gaan.

De heer **Goos** vraagt of bekend is wat de overheid wenst en in hoeverre de burger zich conformeert aan de wensen van de overheid.

De heer **Jonker** antwoordt dat dat per sector verschilt. Bij Jeugdzorg hebben mensen er wel begrip voor dat er soms ingegrepen wordt; de houding ten opzichte van mensen die een uitkering krijgen is veel strenger geworden vanuit de overheid, maar ook door de burgers. De verandering wordt op een aantal terreinen dus gedragen door de burgers, maar op andere terreinen zoals zorg is er een duidelijk verschil tussen het wensbeeld van de overheid en dat van de burger.

Mevrouw **De Nooijer** merkt op dat je in grote lijnen best veel overeenstemming ziet in de ambities van burger en overheid; alleen als het gaat om de concrete plannen zie je dat die van elkaar af gaan wijken.

Mevrouw **Kruger** merkt op dat het waarschijnlijk ook te maken heeft met of die burger er persoonlijk door geraakt wordt.

De heer **Jonker** antwoordt bevestigend. Voorwaarden bepalen of burgers zich willen inzetten of niet. Dat is ten eerste een direct eigen belang. Ook de kosten in geld, tijd en risico spelen mee: hoe hoger die zijn, hoe minder burgers geneigd zijn om zich in te zetten. Er wordt bij de kinderopvang verwacht dat de ouders zelf controle uitoefenen door middel van oudercommissies en zo, maar je ziet dat ouders zich niet bij machte

voelen om in te grijpen. Het werkt dus pas als burgers ook de instrumenten krijgen. Er moet ook een sociale context zijn; burgers willen het gevoel hebben dat ze het samen doen en dat de overheid er is om ondersteuning te geven.

Enkele kritische noten aan het adres van de overheid:

Je kunt niet blind varen op wat burgers zeggen; de praktijk kan anders zijn. Maar ook de overheid wil de eigen verantwoordelijkheid nogal eens verkopen door te verwijzen naar de toename van individuele keuzevrijheid. Dat blijkt in de praktijk een drogreden; de burger krijgt wel meer eigen verantwoordelijkheid, maar niet meer ruimte. Heel vaak valt er niet veel te kiezen. De burger begrijpt toch wel dat er moet worden bespaard, dus de overheid zou dat argument beter achterwege laten.

De heer **Van der Kruijff** vraagt of er voorbeelden naar voren zijn gekomen van gemeenten waar het goed gegaan is, waar het eigen belang goed is neergezet, waar concrete middelen zijn aangereikt, waar deze gemeente van zou kunnen leren. Mevrouw **De Nooijer** antwoordt dat die voorbeelden er zijn op het gebied van lokale burgerparticipatie; voor de andere sectoren geldt dat vooral op rijksniveau is gekeken. Bij veiligheid zijn voorbeelden te geven van instrumenten die het goed doen, maar ze kan niet zeggen bij welke gemeente bijvoorbeeld de WMO op rolletjes loopt.

PAUZE

De vergadering wordt heropend.

Mevrouw **Kruger** merkt op dat op blz. 1 van de notitie wordt gesproken over dat de verzorgingsstaat onbetaalbaar wordt. Ze vraagt wat er precies wordt bedoeld met de arrangementen. Er wordt gevraagd of er druk gezet kan worden op werkgevers door middel van het invoeren van quota; ze vraagt wat het college daar van vindt en dat heeft te maken met de Participatiewet, om te zorgen dat mensen met een handicap of een vlekje ook worden aangenomen in het reguliere werk. Ze vraagt hoe de gemeente het opnieuw definiëren van de relatie vrijwilliger – professional denkt in te vullen en of dit kan in alle sectoren. Vluchtelingenwerk heeft veel vrijwilligers, ook hoog opgeleid; dat klinkt prachtig, maar is dat nu het algemene beeld van de vrijwilliger en geldt dat voor alle sectoren om dat op zo'n manier in te kunnen zetten?

De heer **Safranti** merkt op dat hij de notitie nogal vaag vindt en dat er geen structuur in zit. De presentatie was wel duidelijk.

Wethouder **Reynvaan** merkt op dat zij collega wethouder Wagemakers vervangt; ze is niet heel erg goed ingevoerd in dit dossier, maar het raakt wel deels haar portefeuille op het gebied van wijkgericht werken, waar veel met vrijwilligers wordt gewerkt. Volgens haar kun je de vrijwilligers niet met elkaar vergelijken; per sector moet je tot maatwerk komen. Dat geldt met verschillende wijken en met verschillende onderwerpen en met verschillende groepen vrijwilligers. Naar haar idee is daar niet één maat in te geven. Het betekent wel dat de gemeente daar aandacht aan geeft vanuit verschillende sectoren, waarbij steeds geprobeerd wordt om samenhang te vinden, ook in de wijken. Ze onderschrijft wat zojuist is gezegd: dat je de nabijheid moet zien te vinden en dat je moet zorgen dat men verantwoordelijkheden kan vinden. Je moet het vereenvoudigen en je moet vertrouwen hebben in de kracht van de bewoners, maar je moet die bewoners dan ook het vertrouwen geven van de overheid. Er worden gesprekken gevoerd over quota; de gemeente doet aanbestedingen met groen in de wijken. Wethouder Van de Burgt weet daar meer van, maar de gemeente besteedt daar in ieder geval aandacht aan via verschillende werkgeversorganisaties.

De verzorgingsstaat zou onbetaalbaar zijn. De zorgkosten zijn dermate hard aan het stijgen dat je die niet meer op kunt vangen door minder aan cultuur of ontwikkelingssamenwerking uit te besteden; je moet ook naar de kostenkant kijken. De minister heeft een oproep gedaan om te kijken waar in de zorg bezuinigingen mogelijk zijn.

De heer **Van der Kruijff** gaat in op de gespreksnotitie. In de inleiding vind je een compact overzicht van wat er zoals gebeurt in Dordrecht. Het is breed opgepakt. Over al die verhalen over alle domeinen heen ontbreekt nog een overkoepelende visie en in die zin voelt het CDA zich bevestigd in haar vermoeden dat er een grote gedachte achter moet zitten hoe je dat wilt doen. Je ziet wel enkele algemene opmerkingen zoals eigen verantwoordelijkheid vergroten of meer marktwerking toepassen, danwel de kosten verlagen. Onderaan blz. 4 staan kernwoorden: nabijheid, vereenvoudiging, vertrouwen, eigen kracht van burgers en dat vraagt om een houding van responsiviteit van het gemeentebestuur. De visie was wel erg kort. Bij een visie horen de thema's waarlangs je denkt. Een onderzoek is terugkijkend, terwijl je bij een visie met dat verkregen inzicht vooruit gaat kijken. Als je vooruit kijkt, vindt het CDA het fijn dat er niet meteen ideologische discussies gevoerd worden, maar dat er feitelijke constatering gedaan worden. Namelijk dat verantwoordelijkheden aan het verschuiven zijn van overheid naar burgers, deels vanuit opvattingen die al dan niet onderschreven worden door de burger zelf, maar deels ook vanuit financiële noodzaak. Als het dan toch moet: hoe doe je dat dan op een effectieve manier en hoe krijg je dat succesvol voor elkaar? De condities zijn vanavond genoemd: de burger moet een eigenbelang hebben en hoe pas je dat dan toe bij participatie in de buurt of bij cultuur? Mensen zeggen dat ze het willen, maar doen ze het dan ook? Moet iedereen meedoen, of 80% of 60% of 40%? Twintig procent van de burgers zegt bereid te zijn; is dat voldoende om een motor op gang te krijgen? Er zijn dus nog heel veel vervolgvragen na het stuk en de presentatie. De beweging is er, je ziet waar het werkt, je ziet wat de condities zijn en waar de spanningen zitten, maar als je op zoek bent naar best practices, hoe je het handen en voeten geeft in de praktijk, dan geeft de visie daar nog geen antwoord op. De begrippen worden herkend door zijn fractie, zoals nabijheid, vereenvoudiging, het vertrouwen, de houding van responsiviteit, maar het heeft wel een vervolg nodig om vanuit die visie te komen naar een concrete invulling. Die moet ook in een kader passen.

De **voorzitter** merkt op dat de discussie eigenlijk op de zorg zit. Vluchtelingenwerk geeft aan dat het relatief zwaar werk is, wat eigenlijk heel goed door vrijwilligers kan worden gedaan, als ze maar professioneel goed begeleid worden. Nu is de gewetensvraag: geldt dat ook bij de decentralisatie van de AWBZ? Is er het vertrouwen dat als je dat goed organiseert, veel meer vrijwilligers dat werk kunnen doen dan nu het geval is? Naarmate de problemen van individuele personen groter worden, krijgt de burger de neiging om te zeggen: dat moet de overheid organiseren. Maar Vluchtelingenwerk geeft aan dat het ook anders kan.

Mevrouw **De Klerk** merkt op dat Vluchtelingenwerk beschikt over hoger opgeleide vrijwilligers die zich bepaalde kennis waarschijnlijk snel eigen kunnen maken. Daar kun je niet alles aan ophangen, maar die vrijwilligers kunnen waarschijnlijk op een bepaald niveau geraken om mensen te begeleiden. Haar fractie is van mening dat je bepaalde zorg niet aan vrijwilligers over kan laten, zoals de medische zorg of specialistische zorg. Hoe moet je die balans vinden tussen de echte zorg die door professionals gedaan moet worden en zorg die door vrijwilligers gedaan kan worden, mogelijk onder begeleiding van professionals?

De heer **Van Antwerpen** is het deels met mevrouw Kruger eens. Je kunt denken aan de term job carving. Vrijwilligers zouden veel meer kunnen doen aan de onderkant van de werkzaamheden, zodat de duurdere professionals zich bezig kunnen houden met de duurdere bezigheden. Daar liggen zeker mogelijkheden. Je moet een combinatie maken tussen diverse segmenten. Je kunt bijvoorbeeld denken aan een koppeling tussen WMO en WWB; je zou mensen voor wie vrijwilligerswerk het maximaal haalbare is, in kunnen zetten bij welzijn of WMO. Dat hoeft op zich niet verkeerd te zijn. Door aan de onderkant van de werkzaamheden te beginnen ondervang je de noodzaak dat vrijwilligers hoger opgeleid moeten zijn. Daar is wel maatwerk voor nodig, want een hoog opgeleide vrijwilliger is misschien beter inzetbaar dan iemand die met een grote afstand tot de arbeidsmarkt te maken heeft.

Mevrouw **Kruger** vraagt zich ook af of voor elke groep wel vrijwilligers te vinden zijn. Waarschijnlijk zullen er meer mensen bereid zijn om een gehandicapte of een oudere te helpen, dan om bijvoorbeeld een verslaafde die in de gevangenis zit te helpen. De **voorzitter** merkt op dat in de notitie staat dat er meer vertrouwen moet komen in de eigen kracht van de burger; je zou kunnen zeggen dat die mensen dan ook op de een of andere manier in het sociale netwerk geholpen moeten kunnen worden, maar volgens het college moet je ze niet los laten. Dus als het niet lukt en de mensen worden een gevaar voor zichzelf dan wel voor de samenleving, dan gaat hij er van uit dat het college vindt dat de overheid toch iets moet doen.

Wethouder **Reynvaan** antwoordt dat dat ook een partij kan zijn met wie de overheid samenwerkt, de maatschappelijke partners. Het is belangrijk dat er bekendheid is met de betreffende groep. In de buurt moet men weten met wie men te doen heeft. Het is belangrijk dat je weet dat er een organisatie achter zit, de politie of een ander, die te bereiken is in geval van problemen.

De heer **Van der Kruijff** merkt op dat je bij de hele ingewikkelde, zware gevallen je op enig level wel vrijwilligers kunt inschakelen, maar dan zal zelden de eindverantwoordelijkheid daar liggen. De discussie zie je ontstaan bij de minder complexe taken, maar wel arbeidsintensief en veel voorkomend. Neem als voorbeeld huishoudelijke hulp of de buurtvaders; dat is niet complex of veel deskundigheid vergend, maar het betekent dat je de handen uit de mouwen moet steken en hoe krijg je nu de mensen zo ver dat ze dat doen? Daar begint het mee.

Mevrouw **Kruger** is het daar mee eens, maar aan de andere kant wordt de zorg duurder en moet gekeken worden hoe je dat kunt ondersteunen. Dan kom je toch ook op de groepen die zij noemde; daar wordt de zorgvoorziening ook minder voor.

De **voorzitter** legt de vraag voor wat je als lokale overheid kunt doen om mensen op een goede manier te stimuleren om laagdrempelige zorg te verlenen.

De heer **Safranti** geeft het voorbeeld uit de wijken; je kunt als professional de vrijwilligers in de buurt leren hoe zij voortaan zelf activiteiten voor de kinderen kunnen organiseren. Dan kan de professional iets anders gaan doen. Als je naar de zorg kijkt, wordt het complexer en vraagt het al snel om specialisme.

De heer **Jonker** merkt op dat het idee bij buurtzorg is dat de wijkverpleegkundige een centrale rol vervult. Die kijkt waar behoefte aan is en probeert dat vervolgens te organiseren via het netwerk om de zorgbehoefte heen. De wijkverpleegkundige doet zelf alle handelingen die niet uitbesteed kunnen worden aan de leken, maar kan wel de mensen instrueren omtrent de niet specialistische handelingen.

De **voorzitter** vraagt of de aanwezigheid van professionals in concrete middelen zit.

De heer **Jonker** antwoordt dat dat daar in zou kunnen zitten, maar je zou het ook kunnen zien als de overheid die op de achtergrond als regisseur aanwezig is.

Mevrouw **Catsburg** merkt op gehoord te hebben in de presentatie dat het lastig is om een oudercommissie te vinden in de kinderopvang omdat je weinig middelen hebt om in te grijpen; als je als ouder een kind in de kinderopvang hebt, dan ga je, of je nu wel of niet in zo'n oudercommissie zit, volgens haar klagen als de zorg niet goed is. In datzelfde kader ziet zij dit ook. Zij heeft er geen behoefte aan om zich in te schrijven bij een vrijwilligersorganisatie om drie uur per week belangeloos bij iemand te gaan schoonmaken, maar als ze iemand tegenkomt of in de buurt kent die daar behoefte aan heeft, dan zou ze daar veel makkelijker in meegaan. Het gaat vooral om formele dingen, maar in haar optiek zit de veerkracht van de samenleving juist in de informele dingen. Dan is het het eigenbelang: het is mijn kind en dus klaag ik, maar daar hoef je niet voor in een oudercommissie te gaan zitten.

Mevrouw **Snijders** merkt op dat de vrijwilligers vaak lang met vakantie zijn en niet gebonden willen zijn aan vaste tijden; daar zit een probleem.

Mevrouw **Kruger** mist een stuk over de gelijkheid en de compassie naar elkaar. Hoe ontstaat dat? Het is nu zo dat als je geen zin hebt om als ouder in de kantine van de voetbalclub te helpen, je dat af kunt kopen. Hoe bereik je een gedragsverandering? Ze

verwijst naar Gewoon Doen. Steeds meer mensen zijn naar binnen gericht. Wat zijn de gedragsbeïnvloedingsmogelijkheden?

De heer **Van Antwerpen** merkt op dat hij er geen probleem mee heeft als mensen hun vrijwilligerswerk afkopen; als ze maar regelen dat het gebeurt.

Mevrouw **Kruger** merkt op dat dan de mensen die geld hebben, meer mogelijkheden hebben om zaken te regelen. Als je in een buurt woont met voornamelijk mensen met weinig geld, ben je afhankelijk van mensen die echt vrijwillig bepaalde taken zelf willen doen.

Mevrouw **Bonnema** merkt op dat je echt te maken hebt met een cultuurverandering. Er is een transitie gaande en je kunt niet via een blauwdruk werken. D66 wil kijken naar wat je wilt bereiken, naar de effecten en daar de beste praktijk bij zoeken. Als uitgangspunt moet je mensen serieus nemen; ga niet het argument van marktwerking gebruiken als het gewoon gaat om bezuinigen. Ze wil de aanjaagfunctie benadrukken. De verantwoordelijkheidsverdeling tussen de eerste, de tweede en de derde generatie is besproken. Bij de derde generatie worden burgers geacht agendasettend te zijn en dat gebeurt nog niet zo, maar er zijn ook signalen dat het zich aan de waarneming van de overheid onttrekt, als een soort onderstroom. Er ontstaan allerlei netwerken, niet georganiseerd, maar waarbinnen wel degelijk allerlei verbanden ontstaan. Mensen hebben dan een gezamenlijke hobby of een gezamenlijk doel. Platform Duurzaamheid is daar een mooi voorbeeld van. Een vangnet in de vorm van de overheid blijft nodig voor de mensen die echte zorg nodig hebben en waarvoor geen vrijwilliger te vinden is. Het voorbeeld van Buurtzorg spreekt D66 aan; de professional organiseert het netwerk en dan is er heel veel mogelijk. Er ontstaat betrokkenheid en dan zijn mensen eerder bereid om iets te doen. De decentralisaties bieden de kans om ontkokerde oplossingen te bieden. D66 kan zich vinden in de genoemde uitgangspunten.

Mevrouw **Hovius** merkt op dat het stuk redelijk liberaal is; het staat vol met eigen verantwoordelijkheid. Haar fractie wil zich daar uiteraard graag achter scharen. Het is zorgelijk dat jongeren zich kennelijk steeds minder verantwoordelijk voelen en ze is benieuwd of dat in Dordrecht ook zo is; ze stelt voor om dat eens te onderzoeken. Ze is van mening dat voor elke doelgroep wel vrijwilligers te vinden zijn, maar uiteraard moet de specialistische zorg altijd bij de professionals blijven liggen.

Om jongeren te bewegen om meer verantwoordelijkheid te nemen is Gewoon Doen een goede actie; daarnaast moet je zelf het goede voorbeeld geven en als stad moet je het promoten.

De **voorzitter** merkt op dat de budgetten voor de zorg, jeugdzorg en AWBZ met tientallen procenten achteruit gaan. Dan kun je wel een beroep doen op de burger om meer voor elkaar te doen, maar daarmee gaat het natuurlijk nog niet gebeuren en hoe ga je dat dan oplossen als overheid, met 20 of 30 procent minder geld? Dan kom je niet weg met algemeenheden; je moet binnen een bepaalde termijn aangeven hoe je het gaat organiseren.

Mevrouw **Bonnema** merkt op dat je gewoon moet aangeven waar het om gaat: we hebben er geen geld meer voor over. Dat is het uitgangspunt.

De **voorzitter** antwoordt dat in de praktijk op een gegeven moment blijkt dat bepaalde dingen niet of niet meer kunnen worden opgevangen door vrijwilligers.

Mevrouw **Kruger** merkt op dat als zorg echt nodig is, je daar nooit op mag bezuinigen. Efficiënter werken is prima; nu zie je bijvoorbeeld dat er te veel hulpverleners op één gezin zitten en dat zaken daardoor dubbel worden gedaan.

De heer **Van der Kruijff** merkt op dat iedereen het met mevrouw Kruger eens zal zijn als je het zo stelt. Dan is de vraag: welke zorg is dan niet echt nodig? Is huishoudelijke hulp zorg die echt nodig is?

Mevrouw **Kruger** antwoordt dat dat in sommige gevallen zeker nodig is. Maar stel dat het iemand betreft die een netwerk om zich heen heeft, die dagelijks familie over de vloer heeft of die genoeg geld heeft om zorg te kopen, dan is het wat anders. Mensen die kansarm zijn qua geld en netwerk zou je gewoon moeten ondersteunen, altijd. Dat mag je niet overlaten aan vrijwilligerswerk. Daarnaast is ze van mening dat de overheid zich

te veel bemoeit met het opzetten van vrijwilligerswerk. Het moet die of die kant op, terwijl mensen zelf wel weten wat ze nodig hebben. Laat het los, heb vertrouwen in de mensen en laat het ze zelf organiseren. Het blijkt gewoon dat als iets niet meer gebeurt en het is echt nodig, dan gebeurt het volgens haar echt wel. Maar het moet echt nodig zijn.

De **voorzitter** merkt op dat je geen ongelukken moet laten ontstaan, maar de vrijblijvendheid moet er af. Doe je niet je deel, dan draag je zelf de consequenties. Mevrouw **Kruger** merkt op dat je op veiligheid altijd moet ingrijpen als die in het geding komt, maar verder zouden de mensen het gewoon zelf moeten gaan regelen. Mevrouw **Catsburg** merkt op dat dit onderwerp veel raakvlakken heeft met de Christelijke traditie. Vroeger bemoeide de overheid zich er niet mee. Op een gegeven moment zijn er organisaties ontstaan die zich het lot van bepaalde groeperingen aantrokken en daaruit is de verzorgingsstaat voortgevloeid. Dat is absoluut een groot goed, maar het betekent niet dat je niet meer terug kunt naar een iets grotere vorm van naastenliefde of betrokkenheid. Zodra je een ondergrens gaat stellen, gaat iedereen heel erg zijn best doen om een ernstig geval te zijn, om maar te zorgen dat er toch geld beschikbaar blijft.

De **voorzitter** vraagt de heer Van der Kruijff of de notitie beschouwd kan worden als een antwoord op de motie.

De heer **Van der Kruijff** antwoordt dat er een visie aan het college is gevraagd; er is nu een themabijeenkomst gehouden om het onderwerp meer te verkennen en de onderwerpen in kaart te brengen. Het was niet de opzet om na vanavond al tot een eindconclusie te komen hoe je het moet doen, al blijkt dat iedereen daar wel naar aan het zoeken is. Een aantal onderwerpen is aan bod gekomen. Je ziet dat je in een complexe situatie altijd professionals nodig hebt, maar dat voor eenvoudige uitvoerende taken vrijwilligers, bijvoorbeeld familieleden of buurtbewoners, ingeschakeld kunnen worden. Daarbij gaat het er om hoe je dat doet. Als vervolgstap kun je gaan verkennen hoe je de eenvoudige uitvoerende kant voor een deel kunt invullen met onbetaalde vrijwilligers. Bekijk welke werkzaamheden dat zijn; in welke velden. Welke methodiek of beïnvloeding pas je toe om het voor elkaar te krijgen? Die beweging moet je in beeld hebben. Hij stelt voor om de discussie voort te zetten op basis van inzichten die er hopelijk in het land zijn; als die inzichten er niet zijn, moet je dat ook vaststellen. De heer **Van Antwerpen** stelt voor om daar een aantal maanden mee te wachten tot er meer bekend is over de decentralisaties; de huidige werkelijkheid gaat weer op zijn kop. De heer **Van der Kruijff** zou niet zo lang willen wachten; je moet de handvatten bij de hand hebben voor als je het straks moet gaan uitvoeren.

De **voorzitter** stelt voor om dit aan het presidium of aan de agendacommissie voor te leggen. Hij dankt iedereen voor de input en de aanwezigheid en sluit de vergadering.